



gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 26. junija 1861.

Nekaj o tem, kar je kmetijstvu najbolj potreba.

Cesar Napoleon I. je nekda j rekel, da treh reči potrebuje za vojsko: prva je denar, druga denar, in tretja zopet denar. Ravno tako potrebuje skerb gospodar za uspešno obdelovanje svoje zemlje tudi treh reči, in sicer: prvič gnoj a, drugič gnoj a in tretjič zopet gnoj a. Da si ga bomo za svoje potrebe dovelj napravili, moramo posebno skerb za-nj imeti, in gotovo ne bo previdnega in pridnega gospodarja težko stalo, da si ga saj več napravi kakor ga ima dosihmal.

Ni je skoraj stvari na svetu, ktera bi se ne dala ober-niti v gnoj, in vendar le se tako pogostoma slišijo pritožbe, da kmetovavcom gnoj a primankuje.

Da odvernemo take pritožbe, treba je

pervič: da tako gospodarimo, da si pridelujemo več klaje, in si redimo več živine; potem bo mogoče,

drugič: na dveh, ali saj najmanj na treh oralih dobre zemlje eno živinče dobro in lahko prerediti, in

tretjič: da nehamo živino na pašo goniti, ampak da jo v hlevu redimo.

Kadar smo to tako vravnali, moramo za koristno na-pravo hlevov, gnojnišč in gnojnic skrbeti. Brez tega troj-nega ni dobrega gospodarstva.

a. Hlevi.

Da se v hlevih nič ne pogubi od napravljenega gnoj a, je treba, da se hlevi goveje živine, kónj in ovác, preden se v njih tlak napravi, najmanj za 4 pavce na debelo z ilovco zatolčejo, da se gnojnica v tla ne poceja in po-gublja. Če se tla še s cementom (hidravličnim apnom), ki se ga lahko dosti dobí, ali z asfaltom prevlečejo, se gnojnica kar ne bo mógla iz hleva pogubljevati. — Treba je tudi, da tla nekoliko visé, da se gnojnica sama po sebi lahko odceja v žleb in v gnojnišče, iz gnojnišča pa v jamo, ktera je zraven gnojnišča nalašč za to napravljena, da se steka v njo preobilna gnojnica, s ktero se včasih gnojnišče polije, ali pa ki se kako drugač v prid oberne. Ovčji hlevi so malokje s tlakom prevideni (flaštrani); vendar je to ravno tako potrebno in še potrebnije kakor pri hlevih goveje živine, zakaj v ovčjih hlevih ni žlebov, da bi se preobilna gnojnica (scavnica) odcejala v kakošno jamo, ampak nastel in ovčji gnoj jo morata čisto poserkati; kako pa jo bota poserkala popoluoma, ako je veliko uide skozi mehko zemljo v hlevu?

b. Gnojnišča

morajo vselej blizo in tikoma hlevov biti; ravno tako kakor hlevi morajo tudi gnojnišča z ilovco zabite in s cementom ali sicer podflaštrane biti in tla gnojnišča tako viseti na eno stran, da se gnojnica lahko iz gnoj a v jamo odceja, ki je zraven gnojnišča. Gnojnišče se napravi po številu goved ali kónj večje ali manjše. Čez 4 čevlje naj ne bode no-beno gnojnišče globoko, ako hočeš dobro gospodariti z gnojem. Napravi naj se pa, če je le mogoče, gnojnišče na bolj senčnati strani, da ga sonce preveč ne prepeka. Kjer

se pa v takem kraji napraviti ne dá, naj se mu streha na-pravi, da se gnoj največje bogastvo kmetijsko, varuje na-j-večjega njegovega roparja — to je, sonca.

(Konec prihodnjic.)

Čbelarska novica.

16. in 17. kimovca (septembra) bo véliki zbor nemških čbelarjev v Gradcu. Čbelarski zbori, ki so vsako leto v kakem drugem mestu, so večidel od bližnjih in daljnih čbe-larjev. Dvanajst vprašanj je določeno, o katerih bojo po-menki, na priliko: Kaj je treba storiti, da se čbele čez zimo dobro ohranijo? Koliko največ in koliko najmanj ži-veža potrebujejo čbele noter do tistega časa, da začno same mēd nabirati? Kaj skušnje učé o potrebi pijače? Ktere rastline naj se sadé čbelam za pašo? Kako se najlože prazno satovje dobro ohrani za prihodnjo rabo? Ali je kaj razločka med laško in domačo čbelo? Kako se dá gnjila zalega odpraviti? in tako dalje. S tem zborom bo sklenjena tudi razstava cvetlic, sadja, grojzdja in mnogih rastlin, ki so čbelam ljubljena paš a. — Vsak more deležnik biti tega zbora.

Gospodinjam kaj.

(Da se vam poleti meso ne usmradi), kupite si v apoteki kreosot-a. Ko ste meso oprale, vlite kreosota v vodo (na pol lota kreosota vzemite 1 funt vode, na lot kreosota 2 funta vode). Potem namočite meso v tej kreosotni vodi in obesite ga na zračno mesto, kodar sapa piše. Kreosot ima to sosebno lastnost, da varuje vsako stvar gnjilobe. Kreosot je tudi v dimu, v katerem meso sušimo, zato je prav za prav kreosot vzrok, da se suho meso dolgo derži.

Slovinci! povejte svetu,

na kaj se opirate, ko hočete in želite, prosite in zahtevate, da se vam upelje vaš jezik v vaše učil-nice in vaše pisarnice?

....P. Slovenci imamo terdne vodila, katerih se zvesto deržimo in nobenega prestopiti nas volja ni. Naše omenjene želje se opirajo na zdravo priprosto pamet, na nepodkupljivo pravico in na cesarske postave. Kdorkoli bereš naslednje verste, tri priče: pamet, pravico in postav o izprašuj, in po tem sodbo izgovôri.

Slovinci se tako-le modrujejo:

1. Neskončno modri Stvarnik je tudi nam vložil čutila in dušne zmožnosti; gotovo pa ne, da bi spale v nas, temveč da se budé, blažijo, likajo in mikajo. Izobraženje je tudi naših učilnic cilj in konec; torej smo v tem, da se ustanové tudi pri nas učilnice, enih misli z vlado. Toda po svoji slabi pameti si učilnic nikakor ne moremo misliti v korist narodu, ako se nam nevednežem, kakor nas naši „kulturträger-i“ po svetu razglasujejo, vede in uki dopo-vedujejo v jeziku, ktere ga naše matere niso učile nas. Kar



gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 10. julija 1861.

Nekaj o tem, kar je kmetijstvu najbolj potreba.

(Dalje.)

Kar naši kmetje pa tudi veči gospodarji najbolj zane-marjajo v lastno veliko škodo, je to, da gnojnice iz hlevov in gnojnišč po pametno napravljenih cevih ali žlebih ne vjemajo v jame, ki bi se imele zraven vsakega gnojnišča napraviti, da bi se v nje stekala gnojnica, ki se sicer ali pogubi ali saj toliko dobička ne donša gospodarju, kakor bi ga lahko. Take jame naj so po velikosti kmetijstva večje ali manjše, dosti globoke, na dnu s tlakom in ilovco dobro zabite, na straneh obzidane, s cementnim ali hidravličnim apnom zadelane, zgorej s pokrovom pokrite, in če je mogoče s sesalko (pumpo) previdene, da gnojnice, kadar se potrebuje za to ali uno rabo, ni treba s korcom zajemati. Taka pumpa naj je spodej vselej z drateno gosto mrežico previdena, da se v cev gnoja ne privleče in pumpa ne zamaši.

Če si je gospodar tako dobro oskerbel prave mesta, kamor si spravlja gnoj in gnojnico, naj

1. napravi gnoja, kolikor največ more in pa dobrega; naj

2. umno ravná ž njim na gnojnišču, in na polji, in naj ga

3. porabi, kolikor najbolje more, v svojo korist.

Nauk k 1). Navadna nastelj je vsakoršna slama; al slame nimajo nikjer zadosti in se rabi tudi za druge potrebe; zato jo mora nadomestovati: resje, listje, žaganje, hostni mah in oklestki, bičevje iz bajerjev, praprot, pezdije itd.

Razun teh reči bi se imelo tudi cestno blato poberati in po cestah popušeno živinsko blato; stroški, ki nam jih tako poberanje prizadene, nam bojo na polji gotovo deseterno povernjeni.

Napravijo naj se na polji tako imenovani prekopi, kamor dežnica in snežnica nesnago in šaro s cest in kolovozov nanaša, in ondi, kjer se voda od več sekov ali jarkov zbira, naj se po tri čevlje globoke in dovelj široke jame skopljejo, v ktere se s polja pritekla voda nabera, in mnogoverstno plavje, blato in smeti nanaša, ktere naj se včasih iztrebijo, in gnoj, kar se ga v njih nabere, naj se na njivo ali travnik izpelje. Ravno tako se bo ondi, kjer med poljem kakošen potok teče, dovelj dobrega gnoja nabralo; ako se potočnica za namakovanje senožet ali travnikov ne porabi, se gnojni ostanki senožetim tudi dobro priležejo.

Nikoli naj se ne pozabi na komposte, to je na kupe iz razne mešance, za ktere se jemlje plevél, preden seme stori, trava vsake baže, cestno blato, iveri, stelja, smeti, cunje, čevljarski obrezki in stari škarpi, golobjek, kurjek in vsakoršna druga šara; vse se skladoma na kup spravi in od časa do časa z gnojnico polije; čez leto večkrat prekoplje, in ko na kupu popolnoma izvrè, je kaj dober gnoj za njivo in travnike.

V jeseni naj se bajerji trebijo, blato iz njih spravi in izpelje na kupe, drugo spomlad prekida, nekoliko z apnom

pomeša in do jeseni na kupu ležati pusti, da se dobro podela, in gnoj je res za vsako rabo dober.

Ravno tako dober je gnoj tudi iz kosti, v prah zmletih kakor so, ali iz žganih. Kosti se žgejo tako dolgo, dokler bele postanejo, potem se pa v prah stolčejo; 10 delov tega praha z 9 deli žveplenokislino (hudičevega olja) pomeša, ktera se je poprej z 10 deli vode zmešala; s tako dobljeno fosforno kislino naj se gnojni kup včasih polije. Kosti kupujem, akoravno je v ti okolici cukrarnica, funt po krajcarji; pa od zaklane ali sicer poginjene živine jih dosti zastonj dobim.

Kdor pepél nabera in ga po senožetih, kamor vode napeljati ne more, potresa, tudi dobro opravi; blizo postaj na železnih cestah ali obertniških fabrikah, kjer se veliko premoga (kamnitega oglja) popali, poberaj njegov prah, in vozi ga na senožeti in travnike, pognoji jih ž njim, kar največ moreš, boš vidil, da ti bo trava rastla velika in gosta, da je boš res vesel; — tudi na njivo bo premogov prah, posebno debeli zemlji, dober gnoj, drobneja žlindra jo zrahla in rodovitno napravi.

Šuta in cegelni prah sta tudi dober gnoj, posebno šuta dolgo terpi, debelo zemljo prerahlja in dokaj zboljša. Razun teh reči se nahaja tu in tam tudi veliko druge za gnoj verle šare, ki kmetovavcu družega ne prizadene kakor le nekoliko dela, da jo skup spravlja; še celó čisti pesek in gola ilovica se znata za gnoj porabiti, če se namreč dovelj peska, najmanj 1 do poldrugi pavec na ilovnato zemljo napelje in z ilovico dobro pomeša, ktero svižnato in rodovitno napravi. Tega opravila naj bi noben gospodar ne opuščal, kateri ima ilovnate njive; bo vidil, da jih bo kmali v bolji stan pripravil.

Če ima pa kmetovavec priliko, si slame, pepéla iz fabrik, ker potašel ali žajfo kuhajo, ali živinskega gnoja blizo mest in fabrik omisliti, naj se stroškov ne boji; gnoj mu jih bo gotovo povernil. (Konec prih.)

Gospodarske skušnje.

(Repo med krompir sejati.) Na Nemškem v Saksonii že 6 let tako ravnajo in se prav hvalijo. Oni sejejo, berž ko so krompir osuli, repo na zrahlanu zemljo. Kdor ne more ravno ta dan, ko je krompir osipan bil, repe sejati, naj odloži posetev, dokler ne začne deževati, ker bolj ko je vlažna zemlja tem poprej ti bo seme kalilo. V senčnatih brazdah med krompirjevcem repa rada raste in posebno takrat se dobro ponaša, kadar začne krompirjevo perje venéti. Primerilo se je že, da se je na to vižo med krompir posejane repe še enkrat toliko pridelalo kakor krompirja. — Ravno s takim pridom se dá repa tudi med turšico sejati, ko je bila turšica že osuta.

Obertnijstvo.

(Kako naj se debla za žagance režejo, da se manj krivijo ali zvežijo?) Pazljivo okó bo kmali vidilo, da drevesa, čeravno tudi v gostem gojzdu stojé, se

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 17. julija 1861.

Kuga svilnih červiĉev v Evropi.

V letu 1854 se je začela na Francozkem kuga svilnih židnih červiĉev in je bila vsako leto huja, tako, da je svilorejcom vsako leto več milijonov frankov škode napravila. Taka nesreĉa je pariško akademijo leta 1858 primorala, da je izvolila tri uĉene moŹe: botanikarja Decaisne-a, kemikarja Peligot-a in slavnega zoologa in zdravnika dr. Quatrefages-a, in jih poslala v več takih krajev, kjer je razsajala kuga, da bi jo natanko preiskali in potem povedali, kako in kaj. Dve leti je hodila ta komisija po deŹeli, in kar je zvedila, je razodela potem svetu.

Ker Źalibog! saj tudi mi na Krajskem moramo reĉi, da se je ta bolezen iz Laškega letos tudi k nam pritepla, se nam potrebno zdí, našim svilorejcom povedati, kaj francozka komisija o tej bolezni misli.

Izperva ni vedila, ali pride ta kuga od bolehnih murb ali je pa červiĉja bolezen sama. Ker sta tudi krompir in terta bolna bila takrat, so mislili, da najberŹeje je te kuge bolno murbino perje krivo. Tudi svilorejci sami so terdili. Al komisija, kamor je prišla, je našla murbe in perje zdravo; nikakor, ne po kemiški preiskavi ne z drobnogledom, ni mogla nič bolnega zapaziti na perji. Svilorejci pa so le hotli sém ter tŹe neke černe pike na perji zaslediti in si niso dali vzeti, da bolno perje je vzrok kuge. To misel so tako dolgo gnali, dokler ni neka gospá Lapeyrouse, pridna svilorejka, jih prepriĉala, da perje ni bolezní krivo; loĉila je namreĉ červiĉe na dva kampa: enim je pokladala ĉisto lepo perje, drugim pa samo pikĉasto, in — vsi červiĉi so zdravi ostali.

Ko so svilorejci po tem prepriĉani bili, da iz perja ne izvira bolezen, so jo potisnili na slabe jajĉica. Komur so červi zdravi ostali, rekli so, da je imel zdravo seme; komur so se spridli, imel je slabo.

Spomnili so se zdaj, da pred 20 leti je enaka kuga razsajala v kantonu Cavaillon, leta 1845 pa okoli Avignona. Še le leta 1849 se je bolj razširila. Naroĉili so si tedaj semena iz ptujih deĉel: iz Španjolskega in Portugaljskega; ko se je bolezen pa pozneje tudi tŹ pokazala, iz Lombardije. Leta 1854 pa se je tudi na Laskem začela kuga in se sĉasoma razširila ĉez Gerško, v okolico kaspiskega morja in tudi do Kine je segla. Ćudno pa je bilo na Francozkem in na Laškem to, da sém ter tŹe je kakošnemu kraju prizanesla v tem, ko je drugod krog in krog bila. *)

Znamnja bolezní pa so bile zlo razliĉne. Červi (gosenice) niso poĉepali po kakošni ĉisto novi, še neznani bolezni, temuĉ so zboleli za zlatenco (Gelbsucht) ali sušico (Schwindsucht), — obe bolezni ste Źe dolgo znane pri drugih gosencah; al napadale ste le nekatere červe bolj posamno, in kjer so bolne berŹ loĉili od zdravih, se ni razširila bolezen. Zdaj pa ob kugi zbolí cela zalega in kmali je po nji. Dr. Quatrefages pa je kmali zapazil, da bolni červiĉi so po Źivotu z majhnimi pikicami kakor posuti; veliko takih gosenic je brez druzega bolehanja poginilo v

slabosti. Te černe piĉice so pa tako majhne, da se ne vidijo vselej s samim oĉesom, ampak še le s pomoĉjo povekšavnikov (lup). Marsikteremu svilorejcu, ki še ni nič posebnega vidil na svojih červiĉih, je dr. Quatrefages po preiskavi z drobnogledom Źalostno novico povedal, da ne bo nič Ź njimi. Vĉasih se iz zaĉetka rumenkasto-temnih marogic napravi še le pozneje večja črna pika, kakor da bi bila iz oglja. Po levenji zginejo černe pike, al v 3 ali 4 dneh se pa te mertvaške znamenja spet prikaŹejo. Veĉina červov pogine. Veliko se jih pa tudi zaprede, in nekteri celó iz kokonov kot metulji izlezejo. Metulji takih bolnih červov so pa tudi po Źivotu pikĉasti. Će bi smeli to bolezen primerjati z boleznijo druge Źivali, rekli bi ji po pravici, da je snet (brand). Quatrefages pa to bolezen, ker se gosenice vidijo, kakor s poprom potresene, imenuje poprovka (peprine). Vendar misli Quatrefages, da poprovka sama na sebi še ni smertna bolezen; al vendar červiĉe tako oslabí, da pritisne lahko vsaka druga bolezen zraven, in potem berŹ poginejo. Bolezen je nalezljiva in tiĉi Źe v semenu iz bolnih červiĉev; al na semenu se to ne pozná; zato ni varno ptujega semena kupovati, ĉe nisi sam vidil, da so bili červi ĉisto zdravi.

Le tam, kjer so malo červiĉev imeli, se ni prikazala bolezen. To kaŹe, da, kakor se v velikih mestih kuŹne bolezni bolj razširjajo, tako je tam, kjer imajo obilo obilo svilnih červiĉev. Omenjena gospá Lapeyrouse je le malo červiĉev le na nekterih vejicah in brez zakurjenih peĉi imela, in zdravi so ji ostali leta 1858, 1859 in 1860.

Kdor tedaj s povekšavnikom (lupo) červiĉe pridno ogleduje in nikakor od bolnih semena ne jemlje, ampak samo od zdravih iz majhnih svilorejšĉin, se bo obvaroval te kuge, ktera bo zgineila kakor vse druge, ako se ji tako zaĉetek odstriŹe.

Nekaj o tem, kar je kmetijstvu najbolj potreba.

(Konec)

Dosti bi bilo še govoriti in priporoĉati, kako naj gospodarji na gnojnišĉih in na polji z gnojem ravnaajo; al naj povemo le ob kratkem, kar nam je pri sercu.

Pri nas je skoraj povsod navada, da, ko gnoj izkidajo, ga na kup nakopiĉijo, in malokdaj ali pa nikoli ga z gnojnico ne polijejo; spari se tedaj, uname, soŹgĉ in plesniv na polje izpelje in tŹ delj ĉasa raztrošen leŹi in ob vso moĉ pride. Al ti bo morda tak gnoj na njivi kaj hasnil?

Kdor si hoĉe dober gnoj obraniti na gnojnišĉu, ga mora z gnojnico večkrat polivati, z gipsom potresti ali z zemljo ga posuti in tako od dné do dné Ź njim ravnati, dokler ni kup kakošnih 6 ĉevljev visok. Potem naj se pusti na kupu, dokler se začne na njive razpeljevati, samo da se le večkrat z gnojnico polije; v tem ĉasu se pa drugi kupi ravno tako napravljajo. Tako napravljeni gnoj je moĉen, in ne pogubi nič dobrote svoje, ĉe se tudi dolgo na njivo ne spelje in ne podorje.

*) Ćisto taka je tudi pri nas.

Kadar se pa gnoj na njivo izpelje, se mora koj raztrositi in podorati, ne pa pušati ga na malih kupčkih, da ob vso moč pride.

Pri nekterih sadežih res ni mogoče po dokončani pognojeni ozimini toliko gnoja še na kupu imeti, da bi se za potrebne sadeže še pred zimo na njive speljal in podoral; ravno tako bi bilo o spomladini setvi to prav zamudno opravilo; namesti spomladi to delati je boljše, da se gnoj med zimo na njivo spelje in na kupe dene, katerih pa ni treba prevelicah napravljati; kakih 40 voz ga je za en kup dosti, da je le kake 3 čevlje visok; posuti se mora pa z zemljo kakih 6 palcov visoko.

Nekteri priporočajo iz hleva izkidani, še ne prekuhani in podelani gnoj na njivo speljati. Tega ne morem poterditi; prvič ker se tako ravnanje s kmetijstvom ne ujema, da bi se vsaki dan izkidani gnoj proti na njivo vozil in podoroval, pa skušnje tudi učé, da tak gnoj je marsikterim rastlinam preojster, drugim pa škodljiv. Kdor tega ne verjame, naj napelje gnoja, koj ko ga iz hleva spravi, na kak travnik ali pa na deteljšče, in kmali bo vidil, da ni dober.

Kar sploh gnojenje zadene, bi imel kmet posebno na lastnost zemlje gledati. Težka, terda in potem takem merzla zemlja imela bi se v drugem ali tretjem letu z apnom potresti — ojstra zemlja pa, brežine in peščenine gré vsako leto in po vsaki posetvi, pa le po malem gnojiti. — Kdor ima gnoja na zbero živinskega in ovčjega, naj gnoji z živinskim pešeno, z ovčjim pa težko in debelo zemljo. Ravno tako naj gipsa deteljišča.

Živinozdravilske skušnje.

Mi pač dobro vemo, da ni varno ljudém, ki nimajo pravega znanstva o človeških boleznih, zdravil zoper to ali uno bolezen naznanjati, ker umno ozdravljanje se le opira na pravo spoznanje bolezin, ki ga le izučeni in skušeni zdravnik ima.

Ravno tako je z živinskimi boleznimi; tudi tukaj ni varno mojstrom skazom orožja v roke dajati zoper sovražnika, ki ga ne poznajo. Vendar „Novice“ imajo tudi med izvedenimi zdravniki in poterjenimi kovači svoje brave; zato jim radi povemo, kar se kaj novega dobrega znajde; nekatere zdravila pa so tudi take, da niso nevarne v rokah nezvedenih gospodarjev, ali nekatere bolezni tako nagle, da si mora gospodar sam skusiti, brez zdravnika pomagati, ali pa so nekatere take, da se lahko spoznajo in da tudi zdravniki nobenega gotovega zdravila ne vejo. V vseh takih okolišinah ni tedaj napačno, marveč je koristno, da v našem listu tudi razgllašamo nove živinozdravilske skušnje. Po teh besedah, ki smo jih že večkrat povedati mislili, nadaljujemo tedaj danes nekoliko novih živinozdravilskih skušinj.

(Pomoček, kateri hitro kri ustavi), ki teče iz prerezanih ali presekanih manjših žilic, je neka železna voda, ki se dober kup v apoteki dobí pod nemškim imenom „Eisenhyperchlorid“ (železni hiperklorid). Le ene kapljice na rano, ki kervavi, in berž se ustavi kri. Zlasti pri pseih utegne to dobro biti.

(Zoper kerč celega živinskega života), pri katerem je cela živina terda kakor les in ki ji tudi gobec bolj ali manj zaprè, nimamo zdravniki dosihmal nobenega gotovega zdravila. Te dni pa smo brali skušnje dr. Gierera, sodniškega živinozdravnika, ki je zaporedoma trikrat to strašno bolezen tako-le ozdravil: Pod trebuh je konjema in kravi postavil škaf s kropom in senenim drobom, da je soparica va-nje puhtela po celi uri, dvakrat na dan; zraven tega pa je celi život dvakrat na dan umivati dal z gorkim močnim lugom, ki je bil napravljen iz dervenega pepéla; ko je bil život tako umivan, ga je do suhega ribati dal in potem s koci dobro odel; tako je ravnal 4 dni. Za pijačo je dajal moke in Glauberjeve soli;

to notranje zdravilo pa ni poglavitna reč, ampak uno je, kar se z umivanjem in kadilom stori. V 10 do 14 dneh je bolno živino ozdravil. Ker to bolezen vsak le količkaj zveden človek lahko spozná, ker tudi zdravniki nimajo zoper njo nobenega gotovega zdravila in vse to, kar se tiče umivanja z lugom in kadila s senenim drobom, vsak gospodar domá lahko stori. Naj jim bode priporočano to zdravilo, pa tudi zdravnikom.

(Tudi živinozdravilstvo ni brez sleparij). To se je vnovič poterdilo. Neki živinozdravnik L. Simon po imenu priporoča kot prav čudodelno zdravilo zoper tiste bolezni v pleču, križu in zadnjem stegnu, ki so pod imenom „švinte“ znani ali če je sicer konj terd v nogah (rah) itd. neko vodo pod imenom „Restitutions-Fluid“ in pravi, da vsakega konja pri najtežjem delu v nogah močnega ohrani in mu mnogotere bolezni iz nog prežene, ktere se ne dajo ne z ojstrimi mazili, ne z zavleko, ne z razbeljenim železom odpraviti. Flaška te njegove nebeške vode veljá 1 fl. 70 kr. — Na Dunaji so v živinozdravnišnici dali to čudovito in skrivnostno vodo po dr. Schneiderju, profesorju kemije, preiskavati, in ta je najdel, da ta čudovita voda obstojí iz kuhovine arniknih korenin (8 unč), iz kafrovca (2 unči), iz salmijakovca (1 unčo), iz kuhinske soli (1 unčo). Ta zmes res ni slaba in utegne večkrat dobra biti; pa vse te reči so vsakemu zdravniku dobro znane in zlo navadne. Al koliko mislite; koliko nek veljá taka flaška, ako bi se imenovane reči v štacuni ali apoteki kupile in bi si jih sami napravili? — 18 novih krajcarjev. On pa jo prodaja za 1 gold. 70 kr.! Kaj ne, da je to lep dobiček! In če si gospodar več takih flašk od gosp. Simona kupi, bojo gotovo pomagale, če ne konju, pa saj tistemu, ki jih — prodaja. V 10 letih, če jih veliko prodá, si more hišo kupiti.

Troje važnih vprašanj.

1. Ali Slovenci narodno enakopravnost že vživamo?

— P. Presvitli cesar so nam in vsem avstrijskim narodom že drugo in tretjo pot obljubili, da naj vživamo vsi enake národne pravice. To zagotovljenje se opira na zdravo pamet in splošno pravico, ki vsakemu dá, kar vsakemu gré. Kar so cesar govorili, bi se bilo tedaj imelo že davnej izpeljati, ker smo njemu pokorščino dolžni po Božji postavi vsi podložni od prvega ministra do zadnjega berača. Ozmimo se nekoliko po naši slovenski zemlji in pogledjmo: ali in kako se spolnuje preimenitna cesarjeva beseda.

To preiskovaje živo pred očmi imejmo, kaj si naj mislimo, kadar besede „narodno enakopravnost vsem narodom“ izgovorimo, in lahko bomo odgovorili postavljenemu vprašanju.

1. Ali je to enakopravnost, da se v šolah morajo naši otroci še le učiti nemškega jezika, preden se zamorejo naučiti kaj potrebnega in koristnega za življenje? — Ako je to enakopravnost, jo že od nekdaj vživamo! Nam pa se zdí, da to ni enakopravnost, da se nemški otroci zamorejo po šolah veliko več naučiti in veliko lažje učiti kakor naši slovenski.

2. Ali je to enakopravnost, da imamo učnike, ki ne znajo jezika, ktereга naši otroci govoré, in toraj ne morejo ne z otroci, ne z njihovimi starši sami govoriti, ampak da tolmača potrebujejo? — Ako je to enakopravnost, jo od tistihmal, kar nam je zagotovljena, res v večí meri vživamo, ker so nam zadnje leta poslali več ptujih učnikov kakor smo jih imeli pred; domače so pa poslali v ptuje dežele.

3. Ali je to blažena enakopravnost, da Slovenec mnogokrat ne razume gosposke svoje, in ta njega ne? da vradnik v kancelii ne piše tako, kakor Slovenec govori, ali to, da Slovenec, ki le svoj jezik govori, nobenega pisma iz pisarnice ne dobí v svojem jeziku, ampak more za to